



# EaPTC

Şərq Tərəfdaşlığı Ərazi Əməkdaşlıq Proqramı

Azərbaycan

## ŞTƏƏP tərəfindən maliyyələşdirilən layihələrin icrası ilə əlaqədar Azərbaycanda ölkədaxili tələblərə dair Bələdçi



Proqram Avropa İttifaqı tərəfindən  
maliyyələşdirilmişdir



*Ərazi əməkdaşlıq proqramları yerli səviyyədə davamlı iqtisadi və sosial inkişaf istiqamətində öz sərhəd bölgələrində ümumi problemləri müəyyən etmək və birgə həll etmək üçün Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinə imkan açır. Şərq Tərəfdaşlığı Ərazi Əməkdaşlıq (EaPTC) dörd ərazi əməkdaşlıq proqramı təşkil edir: Ermənistan – Gürcüstan, Azərbaycan – Gürcüstan, Belarusiya – Ukrayna və Moldova – Ukrayna.*

*Bu bələdçi Avropa Birliyinin dəstəyi ilə ərsəyə gəlmişdir. Bələdçinin məzmununa görə Altair Asesores konsorsiumu məsuliyyət daşıyır və heç bir şəkildə Avropa İttifaqının mövqeyini əks etdirmir.*

*Bu bələdçidəki bütün məlumatlar 1 noyabr 2014-cü ilədək olan faktiki vəziyyəti əks etdirir. Qanunvericilik və inzibati çərçivəsində edilən sonrakı dəyişikliklər nəzərə alınmayıb.*

**MÜNDƏRICAT**

Giriş .....	5
Təşəkkür .....	5
<b>1. Hissə LAYİHƏNİN BAŞLANMASI</b> .....	<b>6</b>
1.1. Ümumi baxış .....	7
1.2. AB tərəfindən maliyyələşən layihələrin hüquqi statusu.....	8
1.3. Qeydiyyat .....	9
1.4. <i>Bank hesabının açılması</i> .....	10
1.5. <i>Komanda yaratmaq: insan resursları üçün daxili qaydalar və müqavilə münasibətləri</i> .....	11
1.6. <i>Mühasibatlıq sisteminin nizamlanması: Mühasibat uçotu xüsusiyyətləri</i> .....	12
<b>2. Hissə LAYİHƏNİN İCRASI</b> .....	<b>13</b>
2.1. Azərbaycan daxilində və xaricə pul köçürmələri .....	14
2.2. Xarici valyuta mübadiləsi .....	15
2.3. Qrant alanın xüsusiyyətlərinə görə vergi.....	17
• <i>Əlavə Dəyər Vergisi</i> .....	17
• <i>Gəlir vergisi</i> .....	28
• <i>İdxal rüsumu</i> .....	29
2.4. İqtisadi fəaliyyət ilə paralel grant vəsaitlərinin istifadəsi .....	20
2.5. Azərbaycanlı və xarici ekspertlər / işçilərə ezamiyyə xərclərinin ödənilməsi .....	21
• <i>Azərbaycanlı və xarici ekspertlərin / işçilərin Azərbaycanda layihələrdə iştirakı</i> .....	21
• <i>Azərbaycanlı ekspertlərin / işçilərin Azərbaycandan kənarında layihələrdə iştirakı</i> .....	21
2.6. Avadanlıq və təchizatların satın alınması: Alınması və qeydiyyatı.....	33
• <i>Əldə olunmuş avadanlığın qeydiyyatı - Əmlak qeydiyyatı</i> .....	24
<b>3. Hissə LAYİHƏNİN AUDİT YOXLAMASI</b> .....	<b>26</b>
3.1. Azərbaycanda layihə xərclərinin yoxlanılması üçün auditor təyin etmək (BMF üzvləri və ya uyğun olanlar) .....	27
3.2. Standartlar və Etika .....	28
<b>4. Hissə ƏLAVƏ</b> .....	<b>29</b>
<b>Əlavə 1.</b> Qrantın qeydiyyatı üçün ərizə nümunəsi .....	39
<b>Əlavə 2.</b> Vergi və idxaldan azad edilmək üçün səlahiyyətli orqanlara məktub nümunəsi.....	31
<b>Əlavə 3.</b> ŞTƏP layihələri üçün mühüm qanunların siyahısı .....	32
<b>Əlavə 4.</b> Suallar və Cavablar.....	36
<b>Əlavə 5.</b> Terminlər .....	38

## GİRİŞ

Bu bələdçi Azərbaycanda ŞTƏƏP proqramları çərçivəsində maliyyələşdirilən layihələrin həyata keçirilməsi zamanı milli tələblər və riayət edilməli olan prosedurlar haqqında ətraflı məlumat verir.

Bələdçidəki məlumatlar Azərbaycanda dövlət orqanları, regional və yerli hakimiyyət orqanları və QHT-lərin layihə həyata keçirmək və maliyyə idarəçiliyi sahəsində təcrübəsinə əsaslanır.

Bu bələdçi xüsusilə ŞTƏƏP layihəsinin Azərbaycandakı benefisiarları və tərəfdaşları üçün faydalı olacaq. Bu həmçinin ölkədə layihələr həyata keçirmək üçün nələrin tələb olunduğunu öyrənmək istəyən ŞTƏƏP layihəsinin xaricdəki tərəfdaşları, Azərbaycanda və xaricdəki potensial iştirakçılar/tərəfdaşlar üçün də faydalı olacaq. Bələdçi ŞTƏƏP proqramları çərçivəsində olan layihələr üçün nəzərdə tutulsa da Azərbaycanda fəaliyyət göstərən digər beynəlxalq texniki yardım proqramları üçün də yararlı ola bilər.

Bələdçi layihə dövrünün üç mərhələsinə diqqət yetirir: başlanğıc; icra; qiymətləndirmə və audit. Bu müvafiq mövzular, milli qaydalara və beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsində Azərbaycan təşkilatlarının təcrübəsi ilə bağlı aşağıdakı mərhələləri əhatə edir:

- Layihənin başlanması
- Layihənin icrası; və
- Layihənin audit yoxlaması və hesabat.

Bu bələdçidəki məlumatlar əsas diqqəti ŞTƏƏP tərəfindən Azərbaycanda layihələrin icrasının maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xüsusi şərtlərə yönəldir.

Bələdçi müəyyən mövzularda praktik dəstək almaq ehtiyacı olanlar üçün hazırlanıb.

## TƏŞƏKKÜR

Bələdçi Altair consulting AB layihəsi tərəfindən Azərbaycanda iştirakçılığa dəstək məqsədilə hazırlanıb.

Bələdçi ekspert Məhəmməd Quluzadə tərəfindən hazırlanmışdır.

# 1. Hissə **LAYİHƏNİN BAŞLANMASI**



## 1.1. ÜMUMİ BAXIŞ

Azərbaycanla AB arasında münasibətlər və Avropa Komissiyasının Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) ölkələrinə (TACIS proqramı) göstərdiyi dəstəyin tarixi 1990-cı illərdən başlayır. Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Sazişi 1999-cu ildə qüvvəyə minmiş və 2003-cü ildə AB Avropa Qonşuluq Siyasəti çərçivəsində Azərbaycanla əlaqələri genişləndirmişdi. 2009-cu ilin may ayında Azərbaycanın Şərq Tərəfdaşlığında iştirakı ilə bu istiqamətdə daha bir addım atıldı<sup>1</sup>.

2011-2013-cü illərdə Azərbaycan üçün ayırmalar Büdcəyə Dəstək və Tvinning proqramları çərçivəsində 122.5 milyon avro olmuşdur. 2009-cu ildən AB İnsan Hüquqları, Demokratikləşmə və Qeyri-Dövlət İştirakçıları Büdcəsi (EIDHR and NSA) çərçivəsində kiçik həcmli QHT layihələrini dəstəkləyir<sup>2</sup>.

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat və Sənaye naziri (İSN) AB-nin texniki yardım proqramları çərçivəsində həyata keçirilən layihələr üçün Milli Koordinator təyin olunmuşdur.

### ƏLAQƏ

#### **Azərbaycan İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi**

Ünvan: *Ü.Hacıbəyov küçəsi 40, Bakı (Hökumət Evi), Azərbaycan*

Tel.: (+99412) 4938867

Fax: (+99412) 4925895

E-mail: [office@economy.gov.az](mailto:office@economy.gov.az)

URL: <http://www.economy.gov.az/eng>

<sup>1</sup> [http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/eu\\_azerbaijan/political\\_relations/index\\_en.htm](http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/eu_azerbaijan/political_relations/index_en.htm)

<sup>2</sup> Azərbaycanda maliyyələşən layihələrin tam siyahısı üçün zəhmət olmasa bu səhifəyə baxın: [http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/projects/list\\_of\\_projects/projects\\_en.htm](http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/projects/list_of_projects/projects_en.htm)

## 1.2. AB TƏRƏFİNDƏN MALİYYƏLƏŞƏN LAYİHƏLƏRİN HÜQUQİ STATUSU

### Hüquqi Çərçivə

- Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Sazişi (TƏS), 1999-cu il
- Avropa Qonşuluq Siyasəti (AQS) çərçivəsində fəaliyyət planı (2006)
- Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Avropa Birliyinin Komissiyası arasında imzalanmış Çərçivə Sazişi, 2008-ci il
- Vahid Strateji Çərçivə (Single Strategic Framework) 2014-2017 (hazırlanmaqdadır)

AB-nin maliyyələşdirdiyi layihələr hüquqi şəxs kimi qeydiyyatda alınmır. Nəticədə layihələrin fəaliyyəti, Azərbaycan Respublikası və AB Komissiyası arasında imzalanmış AB tərəfindən tam və ya qismən maliyyələşdirilən layihələrin həyata keçirilməsi qaydalarını, xüsusilə xarici valyuta mübadiləsi vergi və gömrük qaydalarını müəyyən edən Çərçivə Sazişi və TƏS ilə tənzimlənir.

Məsələn, Çərçivə Sazişinin 3.1, 3.2 və 3.4-cü maddələri ödənilməyən vergilər, rüsumlar və Komissiya tərəfindən maliyyələşdirilən tədbirlər üzrə hər hansı digər ödənişləri əhatə edir. Digər tərəfdən, Azərbaycanın Vergi Məcəlləsi (maddə 165.1.2) qrant hesabına xaricdən alınan malların idxalı, işlərin icrası və xidmətlərin göstərilməsi üçün ƏDV nəzərdə tutmur.

### ƏLAQƏ

#### **Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndə heyəti**

Poçt ünvanı: *Nizami küç 90A, Landmark III, 11-ci mərtəbə, Bakı, Azərbaycan*

Tel.: (+994-12) 497 20 63

Fax: (+994-12) 497 20 69

E-mail: [Delegation-Azerbaijan@eeas.europa.eu](mailto:Delegation-Azerbaijan@eeas.europa.eu)

URL: [http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index\\_en.htm](http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm)

## 1.3. QEYDİYYAT

### Hüquqi Çərçivə

- Qrant haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu, #483-IQ, 1998-ci il
- Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 12 fevral 2004-cü il tarixli 27 sayılı fərmanı ilə təsdiq olunmuş Qrant alınmasına (verilməsinə) dair müqavilələrin (qərarların) qeydiyyatata alınması Qaydaları
- Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 17 aprel 2006-cı il tarixli 388 sayılı fərmanı ilə təsdiq olunmuş Texniki yardım və qrant alınmasına dair sənədlərin bağlanması və təsdiq edilməsi Qaydaları

### QHT-lər üçün qeydiyyat

ŞTƏP-in maliyyələşdirdiyi layihələr qeydiyyat tələb etmir. Yalnız qrant müqavilələrinin qeydiyyatata alınması lazımdır.

Qrant alan (fiziki və ya hüquqi şəxs) qrant haqqında müqaviləni (qərarı) imzalandığı gündən 30 gün müddətində Ədliyyə Nazirliyində (ƏN) qeydiyyatdan keçirməlidir<sup>3</sup>. ƏN 7 gün ərzində qrantın qeydiyyatı haqqında bildiriş verir. Bu bildiriş qrant üzrə bank əməliyyatları da daxil olmaqla hər hansı bir əməliyyat həyata keçirilməsi üçün tələb olunur. Qrantın qeydiyyatdan keçirilməməsinə görə sərt maliyyə sanksiyası nəzərdə tutulur.

Qrantın qeydiyyatı üçün aşağıdakılar təqdim olunmalıdır:

- Müraciət (məktub);
- Qrant müqaviləsinin (qərarın) notarial təsdiq olunmuş surəti.

Notarius tərəfindən leqallaşdırılma qrant müqaviləsinin (qərarın) bir surəti ilə yanaşı hər iki tərəfin imzası və möhürü olan müqavilənin əslinin təqdim edilməsini tələb edir. Xarici dildə olan müqavilələr (qərarlar) Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır. Qrant müqaviləsi (qərarı) xaricdə bağlanıbsa, bu zaman notarius həmin ölkədə ona apostil vurulmasını tələb edir.

**merhələ 1**

Qrant müqaviləsinin (qərarın) notarial təsdiq olunmuş surəti ƏN-nə təqdim olunur.  
Müddət: imzalandıqdan sonra 30 gün ərzində.

**merhələ 2**

ƏN qrantın qeydiyyatı haqqında bildiriş verir.  
Müddət: 7 gün ərzində.

**merhələ 3**

Qrantın qeydiyyatı haqqında bildiriş banka təqdim edilir  
Müddət: qrant məbləğləri üzrə əməliyyatlar edərəkən.

### Dövlət orqanları üçün qeydiyyat

Texniki yardım və ya qrant müqaviləsi Azərbaycan Respublikası adından və ya Azərbaycan hökuməti adından imzalandığı halda, müqavilə layihəsi onun məqsədə uyğunluğunu, maliyyə-iqtisadi və ya təşkilati-texniki nəticələrin qiymətləndirilməsini təsdiq edən sənədlərlə birlikdə Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməlidir. Nazirlər Kabineti 1 ay ərzində bu sənədləri araşdırır. Əgər təsdiq olunarsa, tərəflər müqavilə imzalayaraq təsdiq üçün Nazirlər Kabinetinə təqdim edirlər ki, bu da bir ay vaxt aparır. Aşağıda bu prosesi əks etdirən cədvəl verilmişdir.

#### Müqavilə layihəsi və əlavə sənədlərin NK-nə təqdim edilməsi

NK 30 gün ərzində araşdırır

NK rəylər toplayır (məs.: ƏN, Maliyyə Nazirliyi, və digərlərindən)

NK layihəni məqsədə uyğun hesab edirsə, müvafiq dövlət orqanına danışıqlara başlamaq üçün səlahiyyət verir

Tərəflər müqaviləni imzalayır

İmzalanmış müqavilə təsdiq üçün NK-nə təqdim edilir (qərar 30 gün ərzində verilməlidir)

<sup>3</sup> Kommersiya hüquqi şəxslərin aldığı qrantların qeydiyyatı İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir.



## 1.4. BANK HESABININ AÇILMASI

<b>Hüquqi Çərçivə</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi (2000-ci il)</li> <li>• Banklar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (2011-ci il)</li> <li>• Mərkəzi Bankın 3 dekabr 2002-ci il 29/2 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Bank hesablarının açılması, aparılması və bağlanması Qaydaları.</li> </ul>
<b>Müvafiq orqan, əlaqə vasitələri</b>	<p>Qeydiyyatdan keçmiş hər hansı dövlət orqanı və ya qeyri-dövlət təşkilatı Vergilər Nazirliyinin (<a href="http://www.e-taxes.gov.az">www.e-taxes.gov.az</a>) elektron kargüzarlıq xidmətindən istifadə etmək üçün fərdi istifadəçi adı və şifrəni aldıqdan sonra Azərbaycanın istənilən kommersiya bankında hesab açmağa bilər. Bu xidmət vasitəsilə hüquqi şəxs işləmək istədiyi bankla bağlı məlumatları təqdim etməklə dublikat şəhadətnamə üçün elektron müraciət edə bilər. Sistem bu sənədləri 2 iş günü ərzində banka göndərir.</p> <p><b>Qeyd:</b> 1. Xarici valyuta hesabı açılmadan əvvəl yerli valyuta hesabı açılmalıdır. 2. Bank hesabı açmaq üçün möhür lazımdır.</p>
<b>Təqdim edilməli sənədlərin siyahısı</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Hüquqi şəxslərin reyestrindən çıxarışın notarial təsdiq edilmiş surəti</li> <li>2) Notarial təsdiq olunmuş nizamnamə</li> <li>3) Hüquqi şəxsi idarə edən və hüquqi şəxsin hesabını idarə etməkdə səlahiyyətli olan bütün şəxslərin imza nümunələri (bu nümunələr bank tərəfindən təqdim olunan formada notarial qaydada təsdiq edilməlidir), möhür nümunəsi</li> <li>4) Şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti</li> <li>5) Hüquqi şəxsin VÖEN-in surəti</li> </ol>
<b>Hesab növü</b>	Hüquqi şəxsin xarici valyuta hesabı
<b>Müvafiq qanunlar</b>	Mərkəzi Bank haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (10 dekabr 2004-cü il) bank hesablarının açılması qaydalarını müəyyən edir. Həmçinin, Mərkəzi Bankın 3 dekabr 2002-ci il tarixli 29/2 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Bank hesablarının açılması, aparılması və bağlanması Qaydalarına baxın.

### **Praktiki məlumat**

Hər bir bankın bank hesabının açılmasına, eləcə də bank hesabı əməliyyatına görə standart ərizə və müqaviləsi var. Banklar, həmçinin, komissiya dərəcəsi, eləcə də e-bank xidmətinin mövcudluğu ilə fərqlənir.

Dövlət orqanları hesab açmaq üçün banka Maliyyə Nazirliyindən də məktub təqdim etməlidirlər.

## 1.5. KOMANDA QURMAQ: İNSAN RESURSLARINDA DAXİLİ ƏMRLƏR VƏ MÜQAVİLƏ MÜNASİBƏTLƏRİ

### Ümumi baxış

<b>Hüquqi Çərçivə</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi, 1999-cu il</li> <li>• Prezidentin 27 sentyabr 2003-cü il 935 sayılı Fərmanı ilə təsdiq edilmiş Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat</li> </ul>
-----------------------	---

Layihənin maneəsiz həyata keçirilməsini təmin etmək üçün Azərbaycan benefisiarları (aparıcı tərəfdaşlar) və tərəfdaşlar dövlət orqanları, vergi idarəsi və s. ilə gündəlik əməkdaşlıqda istifadə olunacaq bir-neçə daxili əmr qəbul etməlidirlər.

- Layihə menecerinin / koordinatorunun təyin edilməsi haqqında əmr (layihə menecerinin adı, onun mandatı, yəni ŞTƏP proqram rəhbərləri ilə layihə maliyyə sənədləri və yazışmaları imzalamaq üçün səlahiyyəti, digər vəzifələri);
- Maliyyə menecerinin təyin edilməsi haqqında əmr (layihənin maliyyə menecerinin adı, onun işinin təsviri və vəzifələri);
- Layihə ekspertlərinin təyin edilməsi haqqında əmr (ekspertlərin adları, layihədə onların səlahiyyətləri, layihədə işləyəcəkləri iş günlərinin ilkin sayı, onların əmək haqlarını maliyyə mənbələri).

Benefisiarlar yuxarıda sadalanan Azərbaycan yerli əmək və məşğulluq qaydaları / qanunvericiliyindən xəbərdar olmalı və ona riayət etməlidirlər.

Benefisiarın inkişaf və fəaliyyətində şəffaflıq üçün, vahid qüvvəyə malik qaydalar toplusu hazırlaması və məşğulluq (yəni məşğulluq siyasəti, kadr siyasəti, və s.) əməkdaşlarına təşkilat iş sahəsində siyasətinə dair məlumat verməsi tövsiyə olunur.

### **Praktik Məlumatlar**

Müstəqil xidmət müqaviləsi əsasında işlə təmin olunan layihə ekspertlərinin təyin edilməsi barədə heç bir əmrə ehtiyac yoxdur.

Əmək müqavilələri əsasında yeni mütəxəssislər işə qəbul olunursa, təşkilatınızın ştat cədvəlinə müvafiq dəyişikliklər etməyiniz lazımdır. Ştat cədvəlinə bu yeni mütəxəssislərin vəzifəsi, adı, əmək haqqı, habelə vergi və ya sosial ödənişlərin məqsədləri üçün onların əmək haqlarından ayırmalar daxil edilməlidir.

2014-cü il ərzində Hökumət Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində bütün əmək müqavilələrini qeydiyyatdan keçirmək niyyətindədir. 2014-cü ilin iyun ayı olmasına baxmayaraq, bu mexanizm hələ işlək deyil.

## 1.6. MÜHASİBATLIQ SİSTEMİNİN NİZAMLANMASI: MÜHASİBAT UÇOTUNUN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

<b>Hüquqi Çərçivə</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, 2000-ci il</li> <li>• Mühasibat uçotu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 2004-cü il</li> <li>• Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsi, 2000-ci il</li> <li>• Maliyyə Nazirliyinin 9 fevral 2012-ci il tarixli Q-02 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda büdcə təşkilatları üçün milli mühasibat uçotu standartlarına uyğun olaraq mühasibat uçotunun təşkili və aparılmasına dair Təlimat"<sup>4</sup></li> <li>• Maliyyə Nazirliyinin 16 iyul 2013-cü il tarixli Q16 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda kassa əməliyyatlarının aparılması qaydaları<sup>5</sup></li> <li>• Büdcə təşkilatları və büdcədən kənar dövlət fondlarının maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi, hesabat dövrləri və hesabatların dərc edilməsi Qaydaları</li> <li>• Milli Mühasibat Uçotu Standartları</li> </ul>
-----------------------	--

### ***Qeyri-dövlət təşkilatlarına tətbiq olunan hüquqi tələblər***

- Qeyri-kommersiya təşkilatları mühasibat və maliyyə hesabatlarını Azərbaycan Milli Mühasibat Uçotu standartlarına uyğun olaraq hazırlamalıdır (<http://www.maliyye.gov.az/en/node/1029> ingilis dilində mövcuddur). Sonuncu Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları (BMUS) əsasında hazırlanmışdır.
- Əsas fəaliyyəti ilə yanaşı sahibkarlıq fəaliyyəti həyata keçirən qeyri-kommersiya təşkilatları bu gəlirlərini 1 aprel tarixinədək Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilməli olan illik maliyyə hesabatında<sup>7</sup> ayrıca əks etdirməlidir.
- Kommersiya təşkilatları da həmçinin mühasibat və maliyyə hesabatlarını Azərbaycan Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hazırlayır, lakin onların formaları qeyri-kommersiya təşkilatlarının formasından bir qədər fərqlənir.

Dövlət orqanı büdcə təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq fəaliyyət göstərməlidir<sup>8</sup>.

<sup>4</sup> <http://maliyye.gov.az/sites/default/files/D%C3%B6vl%C9%99t%C3%BCdc%C9%99sind%C9%99n%20maliyy%C9%99l%C9%99C5%9F%C9%99n%20t%C9%99C5%9Fkiltarlarda%20m%C3%BChasibat%20u%C3%A7otunun%20t%C9%99C5%9Fkili%20v%C9%99%20apar%C4%B1lmas%C4%B1%20bar%C9%99d%C9%99.pdf>

<sup>5</sup> <http://maliyye.gov.az/sites/default/files/%E2%80%9CD%C3%B6vl%C9%99t%C3%BCdc%C9%99sind%C9%99n%20maliyy%C9%99C5%9F%C9%99n%20t%C9%99C5%9Fkiltarlarda%20kassa.pdf>

<sup>6</sup> [http://maliyye.gov.az/sites/default/files/imagecache/news\\_images/29114.pdf](http://maliyye.gov.az/sites/default/files/imagecache/news_images/29114.pdf)

<sup>7</sup> Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş hesabatların beş forması.

<sup>8</sup> <http://maliyye.gov.az/node/1026>

## 2. Hissə

# **LAYİHƏNİN İCRASI**



## 2.1. AZƏRBAYCAN DAXİLİNƏ VƏ XARİCƏ PUL KÖÇÜRÜLMƏSİ

### Hüquqi Çərçivə

- Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının 17 sentyabr 2013-cü il tarixli 19/1 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikasında nağdsız hesablaşmalar və pul köçürülmələrinə dair Təlimatları
- Valyuta tənzimlənməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu 1994-cü il

### Ümumi baxış

Azərbaycan qanunvericiliyi milli və xarici valyuta ilə pul köçürülməsinə imkan verir. Qanunvericilikdə həm xarici, həm də milli valyuta ilə pul köçürülməsi üçün müəyyən edilən qaydalar eynidir.

Hər hansı bir şəxs (fiziki və ya hüquqi) 20 000 manat və ya ona ekvivalent xarici valyuta məbləğindən yuxarı əməliyyatlar həyata keçirərsə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə (MMX) məlumat verməlidir. Bu tələb yalnız xarici mənbələrə deyil, bütün mənbələrə aiddir. Qaydalar bu məlumatın əməliyyat həyata keçirilməzdən əvvəl və ya dərhal sonra MMX-yə təqdim olunmasını tələb edir. Məlumat tərəflər və əməliyyatın detalları haqqında məlumatın əks olunduğu 10 vərəqli xüsusi formada təqdim olunmalıdır (əlavələrə bax)<sup>9</sup>.

Azərbaycan qanunvericiliyi rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər üçün Azərbaycanın hüdudlarından kənar pul köçürmələri üçün bəzi məhdudiyyətlər nəzərdə tutur. İstənilən rezident və qeyri-rezident fiziki şəxs gün ərzində bank vasitəsilə 1000 ABŞ dolları ekvivalenti məbləğində pul köçürə bilər. Rezident fiziki şəxs müvafiq sənədlərin (şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd, nikah şəhadətnaməsi və s.) təqdim olunmasından sonra xaricdə yaşayan yaxın qohumlarına (ata, ana, baba, nənə, həyat yoldaşı, oğlu, qızı, qardaşı, bacısı, övladlığa götürülmüş uşaqları) xarici valyuta ilə istənilən məbləğdə pul köçürə bilər. Bənzər imkan qeyri-rezidentlər üçün də nəzərdə tutulub. Vəsaitin qəbul edilməsinə gəlincə, qeyri-rezidentlər heç bir məhdudiyyət olmadan öz xarici valyuta hesablarına hər hansı məbləği qəbul edə bilərlər.

### Pul köçürmələri

Azərbaycanda pul köçürmələri bank hesabı vasitəsilə həyata keçirilir.

Bank hesabı vasitəsilə köçürmələr edərkən (yəni mal və xidmət üçün ödəniş ödənilməsi, vergilər və digər ödənişlər) hüquqi şəxs köçürmənin məqsədini və şəxsin bank məlumatlarını əks etdirən "ödəniş tapşırığı"ndan istifadə etməlidir (nümunə üçün əlavəyə bax). Belə köçürmələr üçün bank tərəfindən heç bir əlavə sənəd tələb olunmur. "Ödəniş tapşırığı" verilmə tarixindən 3 iş günü ərzində, hüquqi şəxsin səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən imzalanıb möhürlənərək banka təqdim edilməlidir. Ölkə daxilində bank köçürmələri 1-2 gün çəkə bilər, lakin xarici ödənişlər üçün bu müddət uzana bilər.

### Praktik Məlumat

- Qrant məbləğləri üzrə hər hansı bank əməliyyatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən verilmiş (ətraflı məlumat üçün bu hesabatın 1.3 bölməsinə bax) qrantın qeydiyyatı haqqında bildiriş təqdim edildikdən sonra həyata keçirilə bilər.
- Xaricdən (yəni Gürcüstan və ya başqa ölkələrdən) pul qəbul etmək üçün səlahiyyətli şəxs banka getməli, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi təqdim etməli, və bank çekini<sup>10</sup> dolduraraq banka təqdim etməlidir. Əgər bank çekində hər hansı düzəliş, səhv olarsa və ya möhür, yaxud imza olmazsa bank onu qəbul etməyəcək.
- Ölkə daxilində nağd və ya bank vasitəsilə ödənişlər yerli valyuta ilə həyata keçirilməlidir.

<sup>9</sup> Formalara burada baxa bilərsiniz: <http://huquqiaktlar.gov.az/StatementDetails.aspx?statementId=5349> (azərbaycan dilində) və [http://www.fiu.az/images/documents/en/by\\_laws/data\\_submission.pdf](http://www.fiu.az/images/documents/en/by_laws/data_submission.pdf) (ingilis dilində)

<sup>10</sup> Bank çekləri banklar tərəfindən ödəniş əsasında verilir və 50-100 səhifədən ibarət olur. Məbləğdən asılı olmayaraq hər pul çıxarışı üçün 1 səhifə istifadə olunur.

## 2.2. XARİCİ VALYUTA MÜBADİLƏSİ

### Hüquqi Çərçivə

- Valyuta tənzimlənməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (1994-cü il)
- Mərkəzi Bank haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (2004-cü il)

### Ümumi baxış

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı mütəmadi olaraq Azərbaycan manatının (AZN) məzənnələrini müəyyən edir.

### Praktik Məlumat

Xarici valyutaya bağlı manatın gündəlik yenilənən məzənnəsini Mərkəzi Bankın internet sahifəsində <http://www.nba.az/other/azn-rates> əldə etmək mümkündür. Müxtəlif bankların məzənnələri fərqli ola bilər. Qanunvericiliyə əsasən, ölkə daxilində yeganə ödəniş vasitəsi AZN-dir. Bu o deməkdir ki, maliyyə hesabatını təqdim edərkən daxilolmalar AZN-lə olmalıdır və hesabatda AZN-nin müvafiq ekvivalenti göstərilməlidir.

Mühasibatlıq prosedurları üçün üç valyuta məzənnəsi tətbiq olduğundan, daxili və layihə uçotlarında valyuta məzənnələrinin əks etdirilməsində çətinliklər ola bilər:

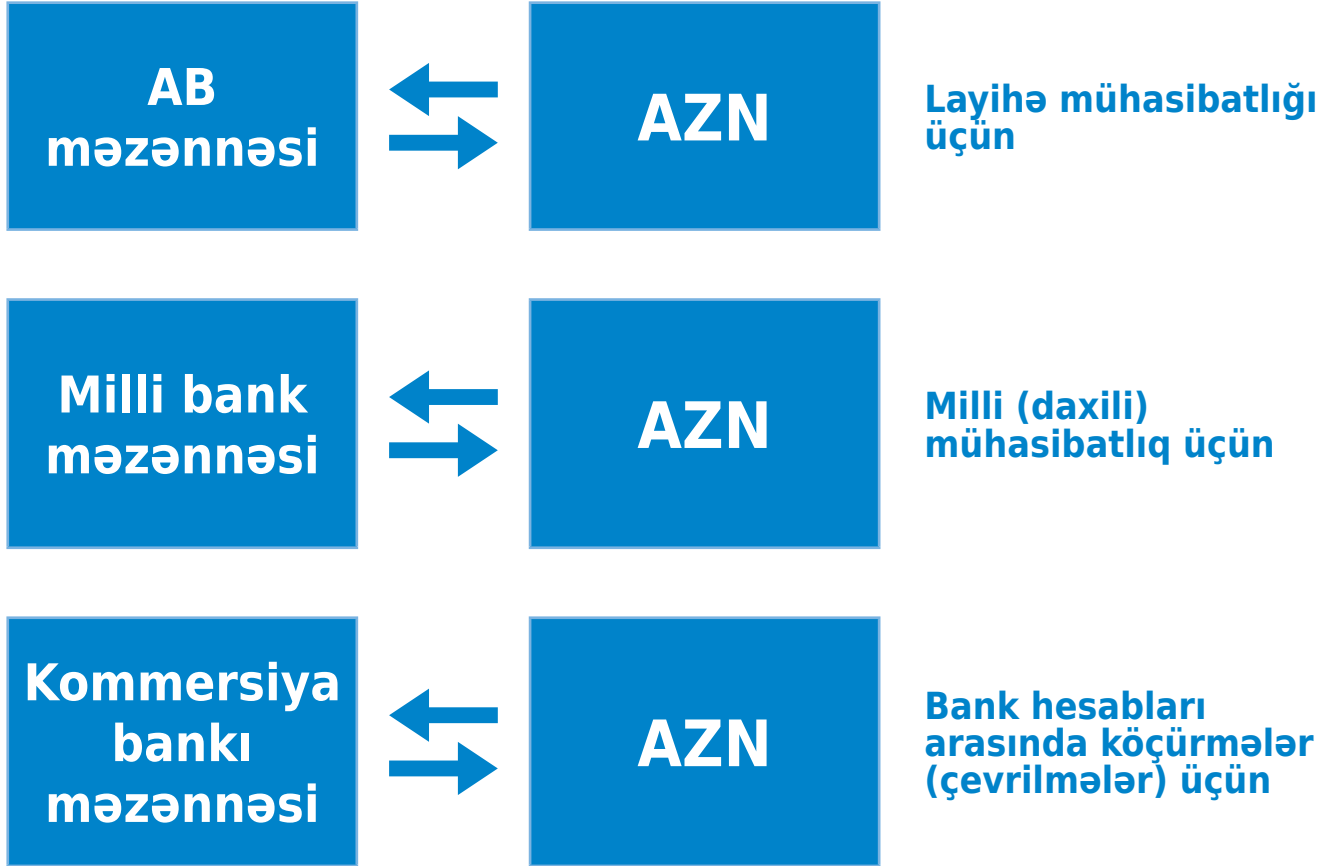
- Layihə hesablarının açıldığı bankın valyuta məzənnəsi. Bu AZN hesablarına AVRO hesablarından mübadilə zamanı olan məzənnədir.
- Milli Bankın valyuta məzənnəsi ([www.nba.az](http://www.nba.az)). Azərbaycan mühasibat sistemi bütün əməliyyatlar və mühasibat uçotunun AZN ilə ifadə olunmasını tələb edir, buna görə də Avro ilə verilən və alınan qrantı Azərbaycan benefisiarlarının daxili mühasibat uçotunda qeyd olunmasına ehtiyac var. Bu halda Milli Bankın valyuta məzənnələrindən istifadə olunmalıdır.
- Bütün layihə əməliyyatları üçün tətbiq edilən Avropa Komissiyası valyuta məzənnələri (<http://ec.europa.eu/budget/inforeuro>). Milli valyuta və Avropa Komissiyası tərəfindən göstərilən məzənnə fərqlərindən irəli gələn zərərler ŞTƏP proqramı qrant vəsaiti hesabına əhatə edilə bilməz.

Bu həm QHT-lərə, həm də dövlət orqanlarına şamil olunur.

*Məzənnə fərqiindən irəli gələn itkilər büdcədə nəzərdə tutulmadığından qrant hesabına ödənilə bilməz. Bu fərq layihə rəhbəri/tərəfdaşı hesabına maliyyələşməlidir.*

## XARİCİ VALYUTA MÜBADİLƏSİ QAYDALARININ SXEMİ

### Xarici valyuta mübadiləsi qaydası



## 2.3. QRANT ALANIN XÜSUSİYYƏTLƏRİNƏ GÖRƏ VERGİ

### Hüquqi Çərçivə

- Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi (2000-ci il)
- Qrant haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (1998-ci il)

### Əlavə Dəyər Vergisi

#### Ümumi Məlumat

Aşağıdakı şəxslər Əlavə Dəyər Vergisi (bundan sonra - ƏDV) ödəyiciləri hesab olunur:

- ƏDV-nin ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçən şəxs;
- ƏDV-nin ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçməli olan şəxs;
- ƏDV tutulan malların Azərbaycan Respublikasına idxal edən bütün şəxslər (idxal edilmiş mallara);
- ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatdan keçmədən iş görən və ya xidmət göstərən qeyri-rezident şəxs;
- Aksizli malların istehsalçıları və mənzil tikintisi ilə məşğul olan şəxslər.

Vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrdə hər hansı bir ayında (aylarında) 120.000 manatdan artıq olan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul şəxslər 10 gün ərzində ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatdan keçməyə dair ərizə təqdim etməlidir. Müəssisə bu həddən aşağı fəaliyyət göstərsə, onda Bakıda qeydiyyatda olan şəxslər 4%, regionda qeydiyyatda olanlar isə 2% gəlir vergisi nəzərdə tutan "sadələşdirilmiş" vergi sxemi üzrə qeydiyyatdan keçə bilərlər (kommersiya və qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərə şamil edilir).

Malların ixracı ilə yanaşı, aşağıda qeyd olunan malların keçirilməsi növləri, işin icrası, xidmətlər, və s. ƏDV-ni ödəməkdən azad edilir:

- İdxal olunan əmlak istisna olmaqla, müəssisənin nizamnamə fonduna (kapitalına) pay şəklində hər hansı əmlakın qoyulması;
- kütləvi informasiya vasitələri məhsullarının alqı-satqısının bütün növləri üzrə dövriyyələr, mətbu kütləvi informasiya vasitələri məhsulları istehsalı ilə bağlı redaksiya, nəşriyyat və poliqrafiya fəaliyyəti (reklam xidmətləri istisna olmaqla);
- ümumtəhsil müəssisələri üçün dərslik komplektləri (iş dəftərləri istisna olmaqla) və uşaq ədəbiyyatının istehsalı ilə bağlı redaksiya, nəşriyyat və poliqrafiya fəaliyyəti;
- ödənişli təhsil xidmətlərinin göstərilməsi;
- texnologiyalar parklarının rezidenti olan hüquqi şəxslər və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslər tərəfindən idxal olunan texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı — rezidentin sənaye, yaxud texnologiyalar parklarında qeydiyyata alındığı tarixdən 7 il müddətinə.

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yerli ehtiyatlar hesabına istehsal ehtiyaclarını təmin etmək mümkün olmadıqda xüsusi sahənin inkişafı məqsədilə müəyyən dövr üçün nəzərdə tutulan yüksək texnologiyaları təmin etmək, və istehsal məqsədi üçün istifadə edilən mal və avadanlıqların idxalını ƏDV-dən azad etmək hüququna malikdir.

Vergidən azadolmadan fərqli olaraq, Azərbaycanda '0' dərəcəsi ilə ƏDV mövcuddur. Sıfır (0) dərəcəsi ilə



ƏDV tətbiq edilir:

- Azərbaycan Respublikasında akkreditə edilmiş beynəlxalq təşkilatların və xarici ölkələrin diplomatik və konsulluq nümayəndəliklərinin rəsmi istifadəsi, həmçinin, bu nümayəndəliklərin müvafiq statuslu Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmayan diplomatik və inzibati-texniki işçilərinin, o cümlədən onlarla yaşayan ailə üzvlərinin şəxsi istifadəsi üçün nəzərdə tutulan mallar və xidmətlər;
- grant müqaviləsi (qərarı) əsasında xaricdən alınan grantlar hesabına malların idxalı, grant üzrə resipiyentlərə malların təqdim edilməsi, işlərin görülməsi və xidmətlərin göstərilməsi;
- Bəzi malların və xidmətlərin ixracı (yəni, telekommunikasiya və radio xidmətləri, internet vasitəsilə xidmətlərin göstərilməsi və s.);
- Beynəlxalq poçt xidmətləri istisna olmaqla, beynəlxalq və tranzit yük və sərnişin daşınması. Beynəlxalq və tranzit uçuşlarla bilavasitə bağlı olan işlərin görülməsi, xidmətlərin göstərilməsi.

Alınan vəsait grant olduğundan, donor icraçı tərəfdaşa Vergilər Nazirliyindən “0” dərəcəli ƏDV ödəyicisi olmasına dair məktub təqdim etsə, sonuncu “0” dərəcəli ƏDV-dən istifadə edə bilər.

## Gəlir vergisi

Gəlir vergisinin ödəyiciləri rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslərdir. Rezident vergi ödəyicisinin gəliri Azərbaycan Respublikası daxilində və xaricdə əldə etdiyi gəlirlərdən ibarətdir, lakin qeyri-rezidentin gəliri yalnız Azərbaycan Respublikası daxilindəki mənbələrindən əldə etdiyi gəlirlərdən ibarətdir.

Gəlir vergisi fiziki şəxslər tərəfindən onların əmək müqaviləsi və ya sahibkarlıq fəaliyyəti (yəni faiz gəlirləri, dividendlər, əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir, royalti və s.) əsasında ödənilir.

Aylıq gəlirdən aşağıdakı dərəcələrlə vergi tutulur:

Vergi tutulan aylıq gəlirin məbləği	Verginin məbləği
2500 manata qədər	14%
2500 manatdan yuxarı	350 manat + 2500 manatdan çox olan məbləğin 25%-i

Gəlir vergisi üzrə azadlıqlar və güzəştlərə həm də daxildir:

- Təqvim ili ərzində alınan hədiyyə, maddi yardım, birdəfəlik müavinət və miraslar (hədiyyələrin, təhsil və ya müalicə haqlarını ödəmək üçün maddi yardımın, birdəfəlik müavinətin dəyərinin 1000 manatadək olan hissəsi, mirasların dəyərinin 20000 manatadək olan hissəsi).
- Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə ödənilən müavinətlər.
- Sığorta ödənişləri.
- Rəsmi ezamiyyə xərcləri.
- Təqaüdlər.
- Ağır iş mühiti üçün işçilərə təzminat.
- Təbii fəlakət və digər fəvqəladə hallarla əlaqədar xarici dövlətlər və digər təşkilatlar tərəfindən göstərilən birdəfəlik yardımlar.
- İctimai təşkilatlar, xeyriyyə cəmiyyətləri və fondları tərəfindən verilən maddi yardımlar.

Müəyyən hallarda aylıq gəlirdən tutulan vergi azaldıla bilər (məsələn, müharibə veteranları, əlillər və s.)

Əmək müqavilələrinin gəlir vergisi aylıq olaraq və hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq ödənilir.

## **Praktik məlumat**

Hər bir vergi ödəyicisi Vergilər Nazirliyinin ([www.e-taxes.gov.az](http://www.e-taxes.gov.az)) elektron kargüzarlıq sistemi üçün istifadəçi adı və şifrə alır ki, bu sistem vasitəsilə onlar elektron vergi hesabatlarını təqdim edə və Vergilər Nazirliyi ilə digər yazışmalar edə bilər.

## **İdxal Rüsümü**

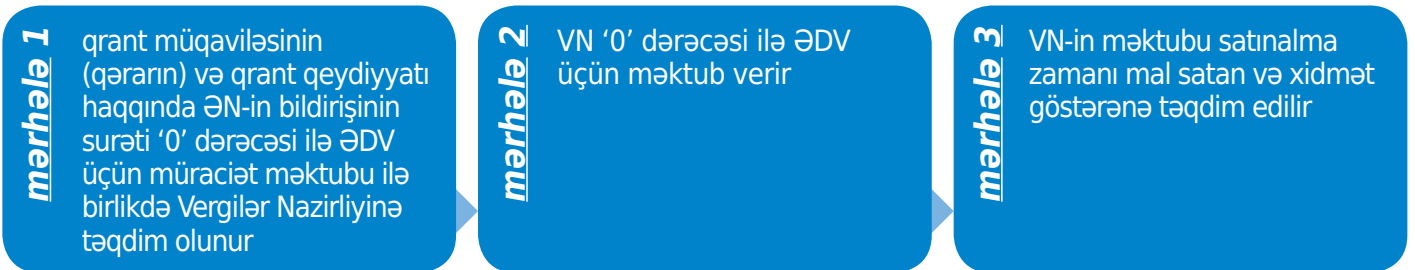
İdxal rüsümü dərəcələri malın növlərinə görə fərqlənir. 2013-cü il Gömrük Tərfi haqqında Qanunun 20-ci maddəsinə əsasən aşağıdakılar idxal rüsumundan azad edilir:

- yardım yükü kimi gətirilən, təbii fəlakət zonalarında zərərçəkmiş əhaliyə yardım göstərilməsi üçün göndərilən ərzaq məhsulları, mallar və nəqliyyat vasitələri, habelə məktəblər, məktəbəqədər təhsil müəssisələri və müalicə ocaqları üçün pulsuz dərslər vəsaitləri.
- texniki yardım da daxil olmaqla, təmənnasız yardım və xeyriyyəçilik məqsədi ilə dövlətlərin və ya beynəlxalq təşkilatların xətti ilə gətirilən mallar.
- grant haqqında müqaviləyə və ya qərara əsasən grant kimi alınan pul və (və ya) digər maddi yardımlar.

Əgər Azərbaycanın bağladığı beynəlxalq müqavilələr idxal üçün fərqli tariflər və şərtlər nəzərdə tutursa, idxal rüsümü dərəcələri tətbiq edilmir.

## **Praktiki Məlumat**

Grant əsasında alınmış mallar/xidmətlərə '0' dərəcəsi ilə ƏDV-dən yararlanmaq üçün təşkilatlar Vergilər Nazirliyindən məktub almalıdırlar (1-3 həftə çəkə bilər). Belə bir məktub mal satan və ya xidmət göstərənə təqdim olunur. Aşağıdakı sxem bu prosesi əks etdirir.



## 2.4. İQTİSADI FƏALİYYƏT İLƏ PARALEL QRANT VƏSAİTLƏRİNDƏN İSTİFADƏ

### Hüquqi Çərçivə

- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, 2000-ci il
- QHT(ictimai birliklər və fondlar) haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu, 2000-ci il

### ***Ümumi məlumat***

Azərbaycanda qeyri-kommersiya hüquqi şəxsi iqtisadi fəaliyyətlə məşğul ola bilər. Bir şərtlə ki, fəaliyyətdən əldə olunan gəlir müəssisənin nizamnaməsindəki məqsədlərə yönəldilsin ( gəlir təsisçilər və ya üzvləri arasında paylana bilməz).

İqtisadi fəaliyyəti həyata keçirən təşkilatlar gəlir vergisi ödəməlidir (illik dövriyyəsindən asılı olaraq, 2-4% sadələşdirilmiş vergini və ya 18% ƏDV). Təşkilat iqtisadi fəaliyyətdən gəlir üçün ayrıca mühasibat uçotu aparmalıdır.

Bəzi iqtisadi fəaliyyətlər (yəni tibbi fəaliyyət, müəyyən malların satışı və s.) lisenziya alınmasını tələb edir, lakin lisenziyalaşdırılan fəaliyyətlərin yalnız bir-neçəsi (məsələn, tibbi fəaliyyət) QHT-lərə aid ola bilər.



## 2.5. AZƏRBAYCAN VƏ XARİCİ MÜTƏXƏSSİSLƏRİN/İŞÇİLƏRİN EZAMIYYƏ XƏRCLƏRİNİN ÖDƏNİLMƏSİ

### Hüquqi Çərçivə

- Ezamiyyə xərclərinin normaları haqqında Nazirlər Kabinetinin 25 yanvar 2008-ci il
- 14 sayılı Qərarı
- Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi (2000-ci il)

### Azərbaycan və xarici ekspertlər/işçilərin Azərbaycan daxilində layihə tədbirlərində iştirakı

#### Ümumi məlumat

Azərbaycanda ezamiyyə xərcləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin Ezamiyyə Xərcləri Normaları haqqında 25 yanvar 2008-ci il 14 sayılı Qərarı ilə tənzimlənir. Normalara əsasən Bakıda ezamiyyə xərclər 65 AZN, Gəncə, Sumqayıt və Naxçıvanda 50 AZN, digər regionlarda isə 45 AZN-dir. Həmin məbləğin 80 faizinə hotel xərcləri də daxildir.

2000-ci ildə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə əsasən, qanunla müəyyən olunmuş ezamiyyə xərclərinin məbləği gəlir vergisindən azaddır. Eyni zamanda ezamiyyə xərclərinin ödənilməsi gəlir sayılmır.

Əgər ezamiyyə xərcləri Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən olunmuş məbləğdən çox olarsa, artıq məbləğ gəlir kimi hesab olunacaq və vergi tutulacaq. Əgər ekspertin ezamiyyə bağlı əlavə xərcləri təsdiq edən hər hansı sənədləri təqdim etməsi mümkün deyilsə, bu halda, həmin xərclər ekspertin qonorarına daxil ediləcək və vergi tutulacaq.

#### Praktik Məlumat

Təşkilat işçiləri olmayan beynəlxalq ekspertlərin Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq vergiyə cəlb edilməsini müəyyən etmək üçün şəxsin yaşayış yeri müəyyən edilir. Əksər hallarda beynəlxalq ekspertlər qeyri-rezident fiziki şəxslər olur və onlara ödəniləcək məbləğin vergi rejimi fərqlidir.

### Azərbaycan ekspertlərinin/işçilərinin Azərbaycan hüdudlarından kənarında layihələrdə iştirakı

#### Ümumi Məlumat

Xaricə səfəri zamanı azərbaycanlı mütəxəssislərə ödəniləcək ezamiyyə xərclərinin məbləği, səfər və yaşayış xərcləri GİZ-in müəyyən etdiyi normaları (bax: <http://eaptc-ma.eu/en/page/cat/1/armenia---georgia/>) aşmadan donor və qrant alan arasında razılaşdırılmış layihə büdcəsi ilə müəyyən edilir.

#### Praktik Məlumat

Aşağıda Rusiya, Ukrayna, Moldova, Gürcüstan və Türkiyə kimi ölkələr üçün ezamiyyə xərcləri verilmişdir.

№	Ölkə	Valyuta	Ezamiyyə xərclərinin 1 günlük norması
1.	Rusiya Federasiyası	ABŞD	150
	Moskva və Sankt-Peterburq		240

Nö	Ölkə	Valyuta	Ezamiyyə xərclərinin 1 günlük norması
2.	Ukrayna	ABŞD	160
	Kiev		210
3.	Moldova	ABŞD	110
	Kişinyov		150
4.	Gürcüstan	ABŞD	140
	Tbilisi		155
5.	Türkiyə	Avro	150
	Ankara və İstanbul		165

### Praktik məsləhət lər

- İşgüzar səfər üçün təşkilatın rəhbəri işçinin məlumatlarını, səfərin müddəti, yeri və məqsədini göstərən əmr verir;
- Əgər ödəniləcək ezamiyyə xərclərinin məbləği Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş normanı keçərsə artıq məbləğdən gəlir vergisi tutulmalıdır.
- Azərbaycana gələn xarici ekspertlər gəldikdən 3 gün ərzində yerli miqrasiya xidmətində (mehmanxana, qonaq evi və s. vasitəsilə) qeydiyyatdan keçməlidirlər.

## 2.6. AVADANLIQ VƏ MALLARIN SATINALINMASI: ALINMASI VƏ QEYDİYYATI

### Ümumi baxış

<b>Hüquqi Çərçivə</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi, 1999-cu il</li> <li>Prezidentin 27 sentyabr 2003-cü il 935 sayılı Fərmanı ilə təsdiq edilmiş Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat</li> </ul>
-----------------------	---

Qrant üzrə satınalmalar Dövlət satınalmaları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununa tabe deyil, belə ki, bu qanun yalnız dövlət orqanları və təşkilatlar tərəfindən satınalmalara tətbiq edilir.

ŞTƏP layihələri çərçivəsində satınalma prosedurları ilə bağlı proqram tələbləri 3-cü Fəslə satınalma xidmətləri, ləvazimatları və ŞTƏP Layihəsinin həyata keçirilməsi bələdçisinin təchizatı və işlərinə uyğun olaraq riayət edilməlidir. Bu o deməkdir ki, Azərbaycan benefisiarları/ tərəfdaşları AB proqramı və (və ya) qeyri-dövlət maliyyə vəsaiti hesabına maliyyələşən işlərin, malların alınması zamanı yalnız AB proqramındakı satınalma prosedurlarını nəzərə almalıdır.

Lakin Dövlət satınalmaları haqqında Azərbaycan qanunu dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş maliyyə vəsaiti ilə mallar, xidmətlər və ya işlər satın alan bütün təşkilatlara tətbiq edilməlidir.

### ŞTƏP grant müqaviləsi çərçivəsində tətbiq olunan satınalma prosedurları (Qrant müqaviləsi Əlavə IV)

Benefisiar və layihə tərəfdaşı arasında mülkiyyət hüquqlarının köçürülməsi iki tərəf arasında ayrıca müqavilə ilə həyata keçirilir. Bu müqavilə "təzminat olmadan əmlakın verilməsi üzrə müqavilə" adlanır və həm də tərəflərin imzaladığı təhvil-təslim aktı ilə müşayiət olunmalıdır.

Əmlakın tərəfdaş təşkilatın balansına otuzdurulduğuna əmin olmaq üçün, benefisiar tərəfdaşdan aşağıdakı sənədləri əldə etməlidir:

- Maddi avadanlıq üzrə məsul şəxslər göstərilməklə inventar vərəqələri (müəyyən aktivlər olduğu halda);
- Hesab vərəqi (Mühasibat "Əsas vəsaitlər" və ya "Davamlı olmayan mallar", Hesab təhlili (Hesab "Əsas vəsaitlər" və ya "Davamlı olmayan mallar");
- Əsas və ya cari aktivlərin balansına götürülməsi haqqında kitabda qeydiyyat (qeydlər) aparılması.

Bütün tender prosedurlarına tətbiq edilən ümumi qaydalar AB-nin xarici fəaliyyət prosedurlarını tənzimləyən AB Praktiki Bələdçisinə əsaslanır və ŞTƏP Layihə İcrası bələdçisində təsvir edilir (Mənbə: <http://www.rcbi.info/usr/2011-10-27-RCBI-Project-Icra-Manual-final.pdf>).

Bütün tender prosedurlarına tətbiq edilən ümumi qaydalar ŞTƏP Layihə İcrası Bələdçisinin IV sayılı əlavəsində (və buna görə AB-nə Üzv Dövlətlərin dövlət orqanlarına tətbiq olunmur, daha təfərrüatlı məlumat üçün Rəhbər Təşkilata müraciət edin) aşağıdakı kimi təsvir edilir:

Tender sənədləri ən yaxşı beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq tərtib edilməlidir. Benefisiar və tərəfdaşlar AK-nın internet sahifəsində xarici fəaliyyətlə bağlı nəşr olunmuş modellər, Praktiki Bələdçidəki Fəsil 3 (Xidmətlər), 4 (mallar) və 5 (işlər) və müvafiq əlavələrdən istifadə edə bilirlər (qeyd: bu məcburi deyil). Şübhə yarandıqı

halda, öz prosedurlarınızı bu fəsilə və əlavələrdə təsvir edilən AK-nın ən yaxşı təcrübəsi ilə müqayisə edərək lazımı uyğunlaşdırma apara bilərsiniz.

- Tender təkliflərinin alınması və iştirak etmək üçün müraciətlərin qəbulu üçün vaxt çərçivəsi maraqlı tərəflərə öz təkliflərini hazırlayıb tenderə təqdim etmələri üçün imkan verən və kifayət qədər uzun olmalıdır (məsələn, bələdçidə: beynəlxalq tenderlərdə mallar üçün 60 gün, işlər üçün 90 gün, yerli tenderlərdə mallar üçün 30, işlər üçün 60 gün).
- Bütün müraciətlər və tələblərə cavab verən tender iştirakçıları qiymətləndirmə komitəsi tərəfindən əvvəlcədən elan edilmiş kənarlaşdırma, seçmə və qalib elan etmə meyarları əsasında qiymətləndirilir və seçilir.
- Bu komitədə üzvlərin sayı tək olmalıdır və tenderlər haqqında rəy vermək üçün lazım olan bütün texniki və inzibati gücə malik ən azı üç üzv olmalıdır.

Həm AQTA tənzimlənməsi (maddə 21), həm də qrant müqaviləsinə IV Əlavə (Hissə 2) bütün benefisiarları və Partnyorları milliyət və mənşə qaydalarına hörmət etməyə məcbur edirlər.

<b>Praktik məsləhət lər</b>	Satınalmalara dair Azərbaycan qanunvericiliyində yuxarıda qeyd edilən “mənşə qaydası” və “vətəndaşlıq qaydası” nəzərdə tutulmur. Buna bax-mayaraq, Azərbaycanda layihə tərəfdaşları Qrant Müqaviləsinə uyğun olaraq “mənşə qaydası” və “vətəndaşlıq qaydası”na hətta özlərinin birgə maliyyələşməsindən istifadə etdikdə riayət etməlidirlər. Belə olan təqdirdə sözügedən xərcləri qrantın büdcəsi ilə əhatə etmək olar.
-----------------------------	---

## ŞTƏƏP Qrant müqaviləsi əsasında tətbiq edilən satınalma hədudları (Qrant Müqaviləsinə IV Əlavə)

Xidmətlər	$\geq \text{€}300,000$ Beynəlxalq məhdudlaşdırılan tender proseduru	$< \text{€}300,000$ amma $> \text{€}20,000$ Nəşr olmadan rəqabətli danışılmış proseduru (ən az 3 təklif)		$\leq \text{€}20,000$ Tək tender (birbaşa mükafat) əgər xərclər $\leq \text{€}2,500$ olarsa xidmət və mallar müqavilələri üçün ödəniş tenderin təsdiqi olmadan faktura qarşılığında edilə bilər.
<b>Mallar</b>	$\geq \text{€}300,000$ Beynəlxalq açıq tender proseduru	$< \text{€}300,000$ amma $\geq \text{€}100,000$ Yerli açıq tender proseduru	$< \text{€}100,000$ amma $> \text{€}20,000$ Nəşr olmadan rəqabətli danışılqlar proseduru (ən az 3 təklif)	
<b>İşlər</b>	$\geq \text{€}5,000,000$ Beynəlxalq açıq tender proseduru	$< \text{€}5,000,000$ amma $\geq \text{€}300,000$ Yerli açıq tender proseduru	$< \text{€}300,000$ amma $> \text{€}20,000$ Nəşr olmadan rəqabətli danışılqlar proseduru (ən az 3 təklif)	

Ətraflı məlumat üçün: <http://www.rcbi.info/usr/2011-10-27-RCBI-Project-Implementation-Manual-final.pdf>

Ətraflı məlumat üçün: <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/document.do?chapterId=2.4.1.&id=221>

## Avadanlıq satın alınmasının qeydiyyatı - Əmlakın Qeydiyyatı

### Ümumi Məlumat

Azərbaycanda bir sıra avadanlıqlar məcburi dövlət qeydiyyatına alınır. Layihə özəllikləri səbəbi ilə əsas diqqəti əmlakın 2 növünün qeydiyyatı proseduruna yönəltmək lazımdır:

- Daşınmaz əmlak qeydiyyatı.
- Mexaniki nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatı.

Əmlak qeydiyyatı Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti (<http://emdkdedrx.gov.az/>) tərəfindən həyata keçirilir. Dövlət reyestrinə daxil edilən məlumatlar və qeydiyyat orqanı tərəfindən saxlanılan sənədlər açıqdır və hər hansı bir şəxsə əlçatandır. Aşağıdakı sənədlər dövlət reyesterində qeydə alınmalıdır:

- Mülkiyyət;
- İpoteka;
- İcarə, sub-icarə;
- Digər.

Tərəflərdən biri özəl müəssisə olarsa və müqavilə müddəti 11 aydan çox olarsa, icarə və sub-icarə zamanı müqavilənin dövlət reyesterində qeydiyyata alınması tələb olunur.

Avtomobil satın alındıqdan və ya idxal edildikdən 3 gün müddətində qeydə alınmalıdır (müvəqqəti tranzitdən başqa).

### Praktik Məlumat

Təşkilatın istifadəsi üçün avtomobil idxal edilərkən, avtomobilin ili və mühərrikin həcmindən asılı olaraq gömrük rüsumları tətbiq edilir. Təxmini gömrük rüsumları online hesablana bilər: <http://www.rusum.az/site/n%C9%99qeydiyyat-vasit%C9%99ri-ucun-gomruk-tarifi-kalkulyatoru-2/>.

Satınalmalara dair Azərbaycan qanunvericiliyində yuxarıda qeyd edilən “mənzə qaydası” və “vətəndaşlıq qaydası” nəzərdə tutulmur. Buna baxmayaraq, Azərbaycanda layihə tərəfdaşları Qrant Müqaviləsinə uyğun olaraq “mənzə qaydası” və “vətəndaşlıq qaydası”na hətta özlərinin birgə maliyyələşməsindən istifadə etdikdə riayət etməlidirlər. Belə olan təqdirdə sözügedən xərcləri qrantın büdcəsi ilə əhatə etmək olar.



# 3. Hissə

# *LAYİHƏNİN*

# *AUDİT*

# *YOXLAMASI*



### 3.1. AZƏRBAYCANDA LAYİHƏ XƏRCLƏRİNİN YOXLANILMASI ÜÇÜN AUDİTORUN TƏYİN EDİLMƏSİ (BMF ÜZVLƏRİ VƏ YA UYGUN OLANLAR)

#### Ümumi baxış

Benefisiarlar işin icrasına başlayanda ilkin maliyyə alırlar. İşin icrası zamanı olan əlavə ödənişlər yoxlama hesabatları ilə birlikdə təsviri və maliyyə hesabatlarının, o cümlədən son ödənişin edilməsinə dair müraciətin təqdim olunmasından sonra ödənilir. Benefisiarlardan layihənin belə xərclərini yoxlamaq və xaricdə fəaliyyət üçün Avropa Birliyi qrant müqaviləsinin qüvvədə olan qaydalarına görə hesabat vermələri tələb olunur. Xərclərin yoxlanması qrant müqaviləsinə əlavə olunacaq xərclər yoxlamasına dair Texniki Şərtlərinə uyğun həyata keçirilməlidir.

Xərclərin yoxlanmasına dair hesabat Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) üzvü və ya IFAC standartlar və etik qaydalarına, qrant müqaviləsinə əlavə olunan xərclərin yoxlamasına dair Texniki Şərtlərinə uyğun olaraq bu öhdəliyi götürmüş bir auditor tərəfindən hazırlanmalıdır.

Auditor Benefisiar tərəfindən elan edilən xərcləri araşdırır.

- Benefisiar Qrant Müqaviləsinin şərtlərinə uyğun olan maliyyə hesabatı təmin etmək üçün məsuliyyət daşıyır. Bu maliyyə hesabatını Benefisiarın mühasibatlıq və mühasibat uçotu sistemi ilə əlaqələndirmək, hesablari və qeydləri yoxlamaq mümkündür. Benefisiar maliyyə hesabatına əlavə olaraq yetərli və lazımı maliyyə və qeyri-maliyyə məlumatı təmin etməlidir.
- Benefisiar və müqavilə tərəfinin auditor tərəfindən həyata keçirilən prosedurların və təqdim edilən faktiki nəticələrin xarakterini və miqyasını anlamalarını təmin etmək üçün xərclərin yoxlanması haqqında hesabatda kifayət qədər ətraflı şəkildə məqsədini, razılaşdırılmış prosedurları və öhdəliyin faktiki nəticələrini təsvir etməlidir.
- AK Qrant Müqaviləsində xərclərin yoxlanması üçün hesabat modelindən istifadə məcburidir.

#### Praktik Məlumat

Azərbaycan Auditorlar Palatası (AAP) BMF-nin üzvü olduğuna görə onun auditorlarına layihə xərclərinin yoxlanmasını həyata keçirmələrinə icazə verilir. Lisenziyalı auditorların siyahısı AAP-in rəsmi internet sahifəsində (<http://www.audit.gov.az/index.php?type=content&subid=7&cid=7&lang=en>) mövcuddur.

Yuxarıda göstəriləyi kimi, layihə benefisiarı və tərəfdaşlar Azərbaycanda layihənin xərclərinin yoxlanılmasını (xərc yoxlanılması üçün texniki şərtlərə əsasən BMF və ya uyğun üzvləri) yerinə yetirmək üçün auditor təyin etməlidir.

Konkret proqram tələblərinə uyğun olaraq (qrant müqaviləsində təsvir edildiyi kimi), benefisiarlar Avropa Birliyinin xaricdəki layihələri üzrə qrant müqaviləsi ilə bağlı xərclərin yoxlanmasını keçirməli və hesabat verməlidirlər.

Xərclərin yoxlanmasına dair hesabat qrant müqaviləsinə əlavə olunacaq xərclər yoxlamasına dair Texniki Şərtə uyğun, Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) üzvü və ya IFAC standartlar və etik qaydalarına uyğun olaraq bu öhdəliyi götürmüş bir auditor tərəfindən hazırlanmalıdır.

## 3.2. STANDARTLAR VƏ ETİKA

Auditor aşağıdakılara əsasən bu işi öhdəsinə götürür:

- Oxşar Xidmətlər üzrə Beynəlxalq Standart (ISRS) 4400-ün BMF-nin açıqladığı Maliyyə Məlumatına dair Razılaşdırılmış Prosedurların Qaydaları.
- BMF tərəfindən hazırlanan Peşəkar Mühasiblərin Etik Məcəlləsi. ISRS 4400-ün müstəqillik razılaşdırılmış prosedurlar öhdəlikləri üçün tələb olunmadığını bildirməsinə baxmayaraq, Razılığa Gələn Tərəf tələb edir ki, auditor Məsləhətçidən müstəqil olsun və Peşəkar Mühasiblərin Etik Məcəlləsinin müstəqillik tələblərinə riayət etsin.



# 4. Hissə

# **ƏLAVƏLƏR**



## ƏLAVƏ 1. QRANTIN QEYDİYYATI ÜÇÜN MÜRACİƏT NÜMUNƏSİ<sup>11</sup>

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi  
Qeydiyyat və Notariat Baş İdarəsinin rəisi  
cənab İlqar Məmmədova

**Hörmətli cənab Məmmədov**

Təmsil etdiyim (QKT-nin adını daxil et) ilə (donorun adını daxil et) arasında (qrant müqaviləsinin tarixini daxil et) tarixində bağlanmış qrant müqaviləsinin surətini Sizə təqdim edirik.

Qrant haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun 4.4-cü maddəsinə uyğun olaraq sözü gedən müqaviləni qeydə almağınızı və bununla bağlı müvafiq sənədi təşkilata təqdim etməyinizi xahiş edirik.

Qoşma: Qrant müqaviləsinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti.

Hörmətlə,

(imza)

(səlahiyyətli şəxsin adı, soyadı və vəzifəsi)

Tarix: \_\_\_\_\_

<sup>11</sup> Azərbaycan Qrantın Qeydiyyatına dair Bələdçi, Quluzadə, 2012-ci il.

## ƏLAVƏ 2. VERGİ VƏ İDXALDAN AZADOLMA ÜÇÜN DÖVLƏT ORQANLARINA MƏKTUB NÜMUNƏSİ<sup>12</sup>



EUROPEAN UNION  
DELEGATION TO THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN  
Head of Delegation

Baku, /date/

### TO WHOM IT MAY CONCERN

This is to certify that in December 2011 the European Union awarded a grant for the implementation of the Action \_\_\_\_\_ (Grant contract \_\_\_\_\_). The grant is funded in the framework of the *European Neighbourhood Partnership Instrument* \_\_\_\_\_. The implementation of two years project started \_\_\_\_\_.

The main beneficiary of the Grant is the \_\_\_\_\_  
(Address: \_\_\_\_\_;  
tel: \_\_\_\_\_; fax: \_\_\_\_\_; Coordinator:  
\_\_\_\_\_ email: \_\_\_\_\_).

The Delegation of the European Union to the Republic of Azerbaijan requests your kind assistance in facilitating implementation of the abovementioned Grant Contract in the Republic of Azerbaijan, in particular regarding tax and customs duties, in accordance with the provisions of the Framework Agreement between the Government of the Republic of Azerbaijan and the European Commission ratified on 28 April 2009 by the Law of the Republic of Azerbaijan No 800-IIIQ.

Sincerely

Roland Kobia  
Ambassador

Landmark III, 11<sup>th</sup> floor, 90A, Nizami Str., AZ1010, Baku, Azerbaijan  
Tel: (+994 12) 497 20 63 Fax: (+994 12) 497 20 69  
Website: [www.delazec.europa.eu](http://www.delazec.europa.eu)

**12** Bu nümunə məktubunun surəti 2014-cü ilin iyun ayında Avropa Birliyinin Azərbaycandakı nümayəndəliyindən əldə edilmişdir.



**ƏLAVƏ 3. ŞTƏƏP LAYİHƏLƏRİ ÜÇÜN MÜHÜM QANUNLARIN SİYAHISI**

Müqavilələr	Məcəllələr/Qanunlar	Qərarlar/Əmrlər/Sərəncamlar	Web-səhifələr
Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Sazişi (TƏS), 1999			<a href="http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm">http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm</a>
Avropa Qonşuluq Siyasəti çərçivəsində Fəaliyyət Planı (2006) (ENP)			<a href="http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm">http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm</a>
Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Avropa Birliyinin Komissiyası arasında 2008-ci ildə imzalanan Çərçivə Sazişi			<a href="http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm">http://eeas.europa.eu/delegations/azerbaijan/index_en.htm</a>
Vahid Strateji Çərçivə Sənədi 2014-2017			
	Qrant haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, #483-IQ, 1998		<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Qrant alınmasına (verilməsinə) dair müqavilələrin (qərarların) qeydiyyatata alınması Qaydaları	12 fevral 2004-cü il tarixli, 27 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Texniki yardım və qrant alınmasına dair sazişlərin bağlanması və təsdiq edilməsi Qaydaları	Prezidentin 17 aprel 2006-cı il tarixli, 388 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi (2000)	Prezidentin 25 avqust 2000-ci il tarixli, 386 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Banklar haqqında Qanun (2011)		<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Banklarda hesabların açılması, aparılması və bağlanması Qaydaları	Mərkəzi Bankın 3 dekabr 2002-ci il tarixli, 29/2 sayılı Qərarı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Əmək Məcəlləsi, 1999	Prezidentin 15 aprel 1999-cu il tarixli, 122 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>

Müqavilələr	Məcəllələr/Qanunlar	Qərarlar/Əmrlər/Sərəncamlar	Web-səhifələr
	Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat	Prezidentin 27 sentyabr 2003-cü il tarixli, 935 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Mühasibat uçotu haqqında Qanun, 2004		<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	inzibati Xətlər Məcəlləsi, 2000	Prezidentin 29 avqust 2000-ci il tarixli, 389 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	inzibati Xətlər Məcəlləsi, 2000	Prezidentin 29 avqust 2000-ci il tarixli, 389 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	“Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda büdcə təşkilatları üçün milli mühasibat uçotu standartlarına uyğun olaraq mühasibat uçotunun təşkili və aparılmasına dair Təlimat	Maliyyə Nazirliyinin 9 fevral 2012-ci il tarixli, Q-02 sayılı Qərarı	<a href="http://maliyye.gov.az/sites/default/files/D%C3%B6vl%C3%BCdc%C9%99sind%C9%99n%20maliyy%C9%99l%C9%99n%20maliyy%C9%99n%20t%C9%99n%20m%C3%9Fk%C3%BChasibat%20u%C3%A7otunun%20t%C9%99n%20A7otunun%20v%C9%99n%20apar%C4%B1lmas%C4%B1%20bar%C9%99d%C9%99.pdf">http://maliyye.gov.az/sites/default/files/D%C3%B6vl%C3%BCdc%C9%99sind%C9%99n%20maliyy%C9%99l%C9%99n%20maliyy%C9%99n%20t%C9%99n%20m%C3%9Fk%C3%BChasibat%20u%C3%A7otunun%20t%C9%99n%20A7otunun%20v%C9%99n%20apar%C4%B1lmas%C4%B1%20bar%C9%99d%C9%99.pdf</a>
	Maliyyə Nazirliyinin 16 iyul 2013-cü il Q16 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş dövlət orqanlarında kassa əməliyyat Qaydaları		<a href="http://maliyye.gov.az/sites/default/files/%E2%80%9CD%C3%B6vl%C9%99n%20b%C3%BCdc%C9%99sind%C9%99n%20maliyy%C9%99n%20maliyy%C9%99n%20t%C9%99n%20kassa.pdf">http://maliyye.gov.az/sites/default/files/%E2%80%9CD%C3%B6vl%C9%99n%20b%C3%BCdc%C9%99sind%C9%99n%20maliyy%C9%99n%20maliyy%C9%99n%20t%C9%99n%20kassa.pdf</a>



Müqavilələr	Məcəllələr/Qanunlar	Qərarlar/Əmrlər/Sərəncamlar	Web-səhifələr
	Büdcə təşkilatları və büdcədən kənar dövlət fondlarının maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi və hesabat dövrləri və hesabatlarının dərc edilməsi Qaydaları		<a href="http://maliyye.gov.az/sites/default/files/imagecache/news_images/29114.pdf">http://maliyye.gov.az/sites/default/files/imagecache/news_images/29114.pdf</a>
	Azərbaycan Respublikasında nağdsız hesablaşmalar və pul köçürmələrinə dair Milli Mühəsibət Uçotu Standartları Təlimatları	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının 17 sentyabr 2013-cü il tarixli, 19/1 sayılı Qərarı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Valyuta tənzimlənməsi haqqında Qanun, 1994		<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Mərkəzi Bank haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 2004		<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Vergi məəcəlləsi, 2000	Prezidentin 30 avqust 2000-ci il tarixli, 393 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 2000	Prezidentin 4 oktyabr 2000-ci il tarixli, 401 sayılı Fərmanı	<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>
	Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 25 yanvar 2008-ci il tarixli 14 sayılı Qərarı		<a href="http://e-qanun.az/">http://e-qanun.az/</a>

**ƏLAVƏ 4. SUALLAR VƏ CAVABLAR**

<b>Sual</b>	<b>Niyə bir bank hesabı açmaq?</b>
<b>Cavab</b>	<p>Bank hesabı maliyyə vəsaitini idarə etmək üçün rahat və asan yoldur. Onlar aşağıdakılara zəmanət verir:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• sizin maliyyə vasitələrinizin təhlükəsizliyinə - Banklar pulunuzun təhlükəsizliyini və çatımlılığını təmin edəcək.</li> <li>• pul vəsaitlərinin hərəkətinin idarə edilməsi - Bir bank hesabınız varsa, bank sizə qəbzələr və xərclərin əks olunduğu hesabdən aylıq çıxarış təqdim edəcək . Bu, pul vəsaitlərinin hərəkətinin dəqiq təsvirini verəcək və buna görə də büdcənizi dəqiq planlaşdırmağa kömək edəcək.</li> <li>• vəsaitlərin daimi mövcudluğu - Siz bankın iş saatları ərzində istənilən zaman hesabınıza pul qoya və götürə bilərsiniz.</li> <li>• faiz gəliri - Bank hesabınıza pul qoyan zaman bir çox banklar faiz dərəcəsi təklif edir. Bu faiz pulunuzun zamanla artmasına kömək edəcək.</li> </ul>
<b>Sual</b>	<b>Mən bank hesabını harada açə bilərəm?</b>
<b>Cavab</b>	Azərbaycanda bank hesabları yalnız banklarda açıla bilər.
<b>Sual</b>	<b>AR rezident və qeyri-rezident təşkilatları arasında xarici valyuta ilə nağdsız ödənişlərlə əməliyyat etmək mümkündürmü?</b>
<b>Cavab</b>	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının 17sentyabr 19/1 sayılı Qərarı ilə təsdiq olunmuş Azərbaycan Respublikasında Nağdsız hesablaşmalar və pul köçürmələrinə dair Təlimatlara baxmaq lazımdır.
<b>Sual</b>	<b>Xarici vətəndaşın nə zaman Azərbaycana daxil olmaq hüququ var?</b>
<b>Cavab</b>	Azərbaycan Respublikası Qanunvericiliyi və ya beynəlxalq müqavilələrlə heç bir digər qayda müəyyən edilməzsə, əcnəbi vətəndaşın etibarlı pasportu varsa, sərhəd nəzarətini həyata keçirən orqanın icazəsi ilə viza və ya yaşama statusunu təsdiq edən sənəd əsasında o, Azərbaycan ərazisinə daxil ola bilər.
<b>Sual</b>	<b>Azərbaycana daxil olma hüququ olan əcnəbi, Azərbaycanda vizasız neçə vaxt qala bilər?</b>
<b>Cavab</b>	Azərbaycan Respublikasında vizasız rejim müəyyən edilən dövlətlərin vətəndaşları <sup>13</sup> Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələri ilə heç bir digər şərt müəyyən edilməzsə, ildə ən çox 90 gün Azərbaycanda qala bilər.

**13** Vizasız rejim müəyyən edilən dövlətlərin siyahısı [http://en.wikipedia.org/wiki/Visa\\_policy\\_of\\_Azerbaijan](http://en.wikipedia.org/wiki/Visa_policy_of_Azerbaijan)

<b>Sual</b>	<b>Azərbaycana giriş vizasını haradan əldə edə bilərəm?</b>
<b>Cavab</b>	Vizalar Azərbaycan Respublikasının diplomatik missiyaları və konsulluq idarələrində verilir. İsrail və ABŞ-dan olan ziyarətçilər Bakı hava limanında viza əldə edə bilirlər (yalnız birbaşa reyslərə şamil edilir).
<b>Sual</b>	<b>Azərbaycana giriş vizasının hansı növləri var?</b>
<b>Cavab</b>	Viza növləri aşağıdakılardır: a) Daimi viza - qohumları ziyarət etmək, turizm məqsədləri, təhsil, müxtəlif tədbirlərdə iştirak üçün. Daimi viza müvafiq olaraq 90 gün və 2 il müddətində çoxsaylı və ya tək giriş üçün verilir. b) Rəsmi viza - rəsmi və ya xidməti pasport sahibləri üçün. c) Diplomantik viza - diplomatik pasport sahibləri və ya diplomatik statusu olanlar üçün. d) Tranzit vizası - Azərbaycan Respublikasının ərazisindən səyahət üçün.
<b>Sual</b>	<b>Gürcüstan tərəfdaşları üçün xüsusi viza tələbləri var?</b>
<b>Cavab</b>	Azərbaycana girərkən Gürcüstan vətəndaşları vizasız rejimə malikdirlər.
<b>Sual</b>	<b>QHT həmçinin iştirakçıları regionların nümayəndələri olan pulsuz təlimlər təşkil edir. Bu halda iştirakçılara ezamiyyə pulu ödənilməlidir. Onlar təşkilatın əməkdaşları olmadıqları halda onlara ezamiyyə pulunun ödənilməsi hüquqi baxımından doğrudurmu?</b>
<b>Cavab</b>	Təşkilat QHT olduğu üçün bu xərclər layihə xərcləridir. Bu, o deməkdir ki, bu cür xərclər əvvəlcədən hazırlanmış və təsdiq edilmiş layihə büdcəsində nəzərdə tutulmalıdır. Bundan başqa, büdcə hazırlanarkən vergi öhdəlikləri də daxil olmaqla bütün xərclər nəzərə alınmalıdır. Təcrübədə QHT iştirakçıları üçün yemək və qalmağı təşkil edir və ödəyir, iştirakçıya isə sadəcə səfər xərclərini qəbzələr əsasında ödəyir (təyyarə, avtobus və ya qatar bileti, şəxsi avtomobil istifadəsi zamanı yanacaqə görə qəbz, və s.)
<b>Sual</b>	<b>İşçi şənbə günü işgüzar səfərdə gedərsə, mən o gün üçün ezamiyyə pulu ödəməliyəm?</b>
<b>Cavab</b>	Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən, ezamiyyə xərcləri iş səyahətinə sərf olunan bütün günlər, o cümlədən, gediş və gəlişi günləri (iş yerindən / iş yerinə) həftə sonları və bayram günləri daxil olmaqla ödənilməlidir. Həmçinin, müqaviləyə baxın və ŞTƏP proqramı administratoruna müraciət edin.

**ƏLAVƏ 5. Terminlər**

<b>Audit</b>	ƏsasTərəfdaş / Tərəfdaş hesabları, o cümlədən,layihə hesabları yoxlanılması. Bu ya podratçı qurum, Avropa Komissiyası, Avropa Auditorlar Məhkəməsi ya da onların adından xarici auditor tərəfindən həyata keçirilir. Bu əsas tərəfdaş tərəfindən ödəmə istəkləri üçün sorğuya əlavə edilən xərclərin yoxlaması deyil.
<b>Podratçı Qurum</b>	Qrantları təqdim edən və müqavilə bağlayan məsul təşkilata verilən adi PRAG terminidir
<b>Avropa Anti-Fırıldaçılıq Ofisi</b>	Fırıldaçılıq şübhəsi olarsa, bunun araşdırılması üçün məsul olan AŞ orqanı.
<b>Avropa Auditorlar Məhkəməsi</b>	AB İnstitutu AB maliyyə auditi həyata keçirmək üçün yaradılıb. AB-nin kənar auditoru kimi o, AB maliyyə idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsində yardım və İttifaq vətəndaşlarının maliyyə maraqlarının müstəqil müdafiəçisi kimi çıxış edir.
<b>Xərclərin yoxlanılması</b>	Xərcləri yoxlamasına dair sənədin xüsusi şərtlərinə cavab verən təsdiq olunmuş auditor tərəfindən hazırlanan layihə xərclərinin yoxlamasına dair hesabat (qrant müqaviləsinə Əlavə VII)
<b>Monitoring</b>	Layihənin mənbələrdən istifadə, həyata keçirilməsi, nəticələrin çatdırılması və risklərin idarə edilməsi baxımından necə irəlilədiyini izləmək üçün layihə fəaliyyətlərinə müntəzəm baxış keçirilməsini təmin edən sistem.
<b>Yazılı Hesabat</b>	Layihənin icrasını təsvir edən aralıq və yekun hesabatların hissəsi.
<b>Qeyri-dövlət, qeyri-kommersiya təşkilatları</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Fondlar (QHT Qanunu ilə müəyyən edilmiş 13.06.2000, Maddə 2.2)</li> <li>İctimai birliklər (QHT Qanunu ilə müəyyən edilmiş 13.06.2000, Maddə. 2.1)</li> </ul>
<b>Əsas tərəfdaş</b>	Layihə tərəfdaşları adından Podratçı qurum ilə qrant müqaviləsi imzalayan və layihənin həyata keçirilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyan təşkilat.
<b>Tərəfdaş /layihə tərəfdaşı</b>	Əsas tərəfdaş ilə birlikdə layihənin hazırlanması və həyata keçirilməsində iştirak edən birgə təşkilatlar. Onlar Əsas tərəfdaş ilə tərəfdaşlıq müqaviləsi imzalayırlar.
<b>İctimai qurumlar</b>	İcra hakimiyyəti orqanları- Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində inzibati tədbir həyata keçirən nazirlik və digər dövlət orqanları



EaPTC

EaPTC

## Şərq Tərəfdaşlığı Ərazi Əməkdaşlıq Proqramı (ŞTƏƏP)

Ünvan: Gamrekeli küç.19, otaq 411,  
Bizness mərkəzi, Tiflis, Gürcüstan  
Tel.: +995 790 369073  
[www.eaptc.eu](http://www.eaptc.eu)

Proqram Altair Asesores tərəfindən CECOFORMA, EIR Global, ICBSS, PM Group və TRT ilə birgə icra edilir

